

STRALENDE STER

KERST 2026

bezield en
bewogen

92STE JAARGANG, NUMMER 12
DECEMBER 2026
€ 6,25

OPEN
DEUR

Een opvallende, blinkende ster wees de wijzen de weg naar het kind Jezus. Ze gingen meteen op reis en vonden de pasgeboren Heer, gewikkeld in doeken, in een voederbak. In 2026 zijn we ruim tweeduizend jaar verder, maar we vieren deze geboorte nog steeds, en misschien wel grootser dan ooit. We maken sterren, hangen ze op, verlichten onze huizen en kerken. Hoe donkerder de nacht, hoe beter we de sterren zien. Dat geldt des te meer voor de morgenster, die de nieuwe dag aankondigt. De nacht is bijna voorbij, het licht breekt door: licht van een Koninkrijk dat geen einde kent.

TALLOOS ZIJN DE STRALEN – KERST WERELDWIJD	2
DE HERNHUTTER ADVENTSSTER: SYMBOOL VAN VERBINDING EN GELOOF	4
ZIJ ZAGEN EEN STER – DE WIJZEN UIT HET OOSTEN	6
NIET OF, MAAR WANNÉÉR – COLUMN	6
LICHT IN DE NACHT – DE KRACHT VAN KERSTLIEDEREN	8
DRIEKONINGENTAART – RECEPT	9
ÉÉN STER MAAKT DE LUCHT MINDER DREIGEND – GEDICHTEN EN KORTE TEKSTEN	10
DE MORGENSTER – VRIJ KERSTVERHAAL	12
JEZUS, DE MORGENSTER – HERAUT VAN EEN NIEUWE DAG	15
TUSSEN LICHT EN DONKER – LAAT DE NACHT MAAR KOMEN	16
HOE BLIJF JE OP KOERS? ZEEFDrukken in de Bajes	18
DE DOE-JE-OGEN-EENS-OPEN-STER – ORA EN FANEIA	20

OP THEOLOGIE.NL/KERST-2026 VINDT U LITURGIESUGGESTIES VOOR EEN KERSTVIERING BIJ HET THEMA 'STRALENDE STER'.

AFBEELDING OMSLAG: HERNHUTTER ADVENTSSTERREN BIJ DE KERSTMARKT IN KEULEN, 2016. FOTO: FILIP BUNKENS VIA UNSPLASH.

Voor wie roepen om vrede,
van gerechtigheid dromen,
met vrede gegroet en
gezegend met licht!

SYTZE DE VRIES

FRAGMENT UIT LIED 430, 'BEVELEN WIJ ELKAAR
IN DE HOEDE VAN DE EEUWIGE'. UIT: 'LIEDBOEK.
ZINGEN EN BIDDEN IN HUIS EN KERK'
(KOKBOEKENCENTRUM: 2013).

Folly Hemrica is theoloog en redactielid van Open Deur. Zij werkte o.a. als justitiepredikant en straatpastor.

Overal op heel de wereld vieren christenen het Kerstfeest. Ondanks alle verschillen in cultuur, taal en geloofsuitingen draait in deze dagen alles om het kind, tweeduizend jaar geleden geboren in een stal: Christus.

Talloos zijn de stralen, één is het Licht

De Zweedse dichter Anders Frostenson (1906-2006) liet zich bij het schrijven van dit lied inspireren door Cyprianus van Carthago, een bisschop uit de derde eeuw na Christus. In zijn werk *Over de eenheid van de Katholieke Kerk* schreef Cyprianus: 'Zoals er vele stralen van de zon zijn, maar één licht, en er vele vertakkingen van de boom zijn, maar één kern (...) zo zendt ook de - door het licht van de Heer doorstroomde - kerk over de hele aarde haar stralen uit.'

De kerk heeft ontelbaar veel gezichten. Dat was al zo in de derde eeuw, in Carthago (het huidige Tunis, de hoofdstad van Tunesië) en dat is nog steeds zo. Cyprianus vond het belangrijk dat we ons realiseren dat we ondanks al onze verschillen één lichtbron hebben: Christus. Die gedachte inspireerde de Zweedse predikant en dichter Anders Frostenson bij het dichten van dit lied.

Als wij dit lied zingen, zijn we als vanzelf verbonden met medechristenen uit de derde eeuw én met de kerk in Zweden, zowel in het grote Stockholm als in de kleine dorpskerken overal in het land. Zo gaat dat in de liturgie. We zingen nooit alleen voor onszelf, maar altijd in verbondenheid met vele anderen.

LICHT STERKER DAN DE NACHT

Het ontroert me regelmatig dat we met zoveel christenen wereldwijd onze grote feesten vieren. Samen met bijvoorbeeld Palestijnse christenen, die ten tijde van vrede in de Geboortekerk van Bethlehem hun kerstfeest vieren. In 2023 kon deze viering niet doorgaan vanwege de oorlog. Toen plaatste de Evangelisch-Lutherse Kerk in hun kerststal in Bethlehem een beeldje van het kind Jezus te midden van oorlogspuin. De afbeelding van deze scène verspreidde zich razendsnel over het internet. Dat Christus samen met ons mens wordt, en ook in die situatie licht komt brengen, krijgt op deze manier een hartverscheurende betekenis. Vrienden van oppositieleider Aleksej Navalny plaatsten in 2025 na afloop van de kerstdienst kaarsen bij zijn graf. Het werd een

Zij zagen een ster

De drie koningen met hun kamelen zijn onmisbaar in een kerststal. Ook op vele schilderijen zie je de hoge heren met hun geschenken in aanbidding bij het pasgeboren Kind in de stal. Maar hoe zijn de magiërs uit het evangelie volgens Matteüs koningen geworden? En wat kunnen wij leren van hun bewogen expeditie?

Ook ik, ras-protestant, heb al op de eerste zondag van Advent ons kerststalletje op de schoorsteenmantel geplaatst. Het Kind in het kribje in het midden wordt omringd door zijn ouders, de herders en het vee. De drie koningen met hun kamelen staan iets verder naar rechts, want daar ligt in mijn beleving het oosten. Ze zijn nog onderweg. Hun reis zal een week of twee hebben geduurd, want volgens de kerkelijke traditie vieren we Driekoningen op 6 januari. Zoals de traditie de koningen ook namen gegeven heeft: Melchior, Caspar en Balthasar.

MATTEÛS

De evangelist Matteüs is de enige die ons hun verhaal vertelt. 'Toen Jezus geboren was, in Betlehem in Judea, tijdens de regering van koning Herodes, kwamen er magiërs uit het Oosten in Jeruzalem aan' (Matteüs 2:1). Maar Matteüs noemt hen geen koningen en hij vermeldt ook nergens met hoeveel ze zijn. Het Griekse woord voor magiërs is de benaming van wijzen en priesters in Babylon en het Perzische rijk die zich bezig hielden met o.a. sterrenwielarij. Ze zoeken volgens het evangelie de pasgeboren koning van de Joden, want ze hadden zijn ster zien opgaan. Nou heeft in de Bijbel sterrenwielarij geen goede naam, maar dat heeft theologen tot op de dag van vandaag niet weerhouden op zoek te gaan naar welke ster die magiërs dan gezien moeten hebben. Al gebeurt dit te vaak vanuit het verlangen dat het Bijbelse verhaal waargebeurd moet zijn.

DRIE KONINGEN EN HUN KAMELEN

Dat al in de derde eeuw geschreven werd over drie magiërs (Origenes) heeft naar alle waarschijnlijkheid simpelweg te maken met het aantal cadeaus: wierook, mirre en goud. Ook werden verbanden gelegd met woorden uit de Profeten. Vanouds lezen we op 6 januari in de liturgie van Driekoningen Jesaja 60:1-6. Daar staat o.a. 'Volken laten zich leiden door jouw licht, koningen door de glans van je schijnsel' en 'Een vloed van kamelen zal je land

A hand holding a lit candle against a dark background with falling yellow stars.

**We liggen allemaal in de goot,
maar sommigen van ons
kijken naar de sterren.**

OSCAR WILDE

**Eén ster maakt de lucht minder dreigend.
Eén kaars maakt de nacht minder zwart.
Eén hand maakt de weg minder eenzaam.
Eén stem maakt de dag minder stil.
Eén vonk kan begin van nieuw vuur zijn
Eén noot het begin van een lied.
Eén kind het begin van een toekomst.
Eén wens het begin van een jaar.**

JACQUELINE ROELOFS – VAN DER LINDEN

UIT: 'ZANGEN VAN ZOEKEN EN ZIEN', LIED 680
(KOKBOEKENCENTRUM, 2015).

KERSTVERHAAL

DE MORGENSTER

Stephan de Jong is predikant, verhalenverteller en kunstenaar.

De ster tuurde bij het ochtendgloren naar de aarde. Dat deed hij elke morgen. Vandaar zijn naam: de Morgenster. Nu is het aardige van de Morgenster dat hij niet verveeld naar de aarde kijkt, maar verwonderd. Zo had hij vaak iets opmerkelijks ontdekt: hoe kon het dat na het verdwijnen van de nacht er altijd zoveel duisternis op aarde overbleef? Erover peinzend kwam er een dwaze vraag in hem op: zou er ergens een blijvend licht bestaan, een licht dat de aarde kan

bevrijden van de nacht? Of zou dit een dwaze vraag zijn? De Morgenster nam het besluit om af te dalen naar de aarde. Hij wilde daar beneden zelf gaan zien of er ergens zo'n bijzonder licht bestond.

Jullie denken nu: ach, we weten al hoe dit afloopt, die morgenster gaat vast en zeker het Kind van Kerst vinden. Dat Kind zal wel weer het licht zijn. Dat is voor ons ouwe koek! Geen zorg, ik zal jullie niet teleurstellen. De Morgenster zal

In deze tijd van Kerstmis worden de dagen steeds korter en brengen we meer uren per dag in het donker door. Mede daardoor wordt het verlangen naar Jezus' komst, als Licht van en voor de wereld, groter. Hij mag onze levens verlichten en ons laten worden zoals God ons heeft bedoeld: kinderen van het Licht.

Jezus, de Morgenster

Jezus noemt zichzelf in Openbaring 22:16 de blinkende Morgenster. Een stralend licht in de duisternis van deze wereld. Als Morgenster biedt Hij hoop in de donkerste plekken van ons leven. Zo is Hij werkelijk het Licht van de wereld, overwint Hij het donker, de zonde, de dood en de pijn. De Morgenster Jezus overwint alles en altijd.

In de Bijbel is de morgenster een krachtig profetisch symbool voor het overwinnen van de duisternis en de komst van een nieuwe dag. Omdat zij vlak voor de zonsopgang het helderst straalt, kondigt zij het einde van de nacht aan. Toegepast op Jezus betekent het dat de wereldse nacht bijna voorbij is en Gods eeuwig koninkrijk aanbreekt. Zo is Hij hoop in tijden van lijden, oorlog en verdrukking.

EEN NIEUWE DAG KOMT

De morgenster is in de Bijbel de heraut van een nieuwe dag. Herders gingen eertijds met hun kudden door het land. In de nacht hadden zij volop gelegenheid om de hemel te bestuderen en zagen in de sterrenhemel de ster, die een nieuwe dag aankondigde. Die ene die eerder verscheen dan de zon, noemden zij morgenster.

Een van de oudste messiaanse profetieën komt van Bileam, de profeet van Balak, koning van Moab. Hij zegent Israël - tegen de verwachting in - en spreekt over een toekomstige heerser, een ster die voort-

komt uit Jakob. De ster die de macht van Moab en Edom tenietdoet. Christenen zien de vervulling hiervan in de geboorte van Jezus. Een groot licht wees de wijzen uit het oosten de weg...

In de tweede Petrusbrief wordt de lezer opgeroepen om aanhoudend aandacht te hebben voor het profetische woord, dat als een lamp schijnt op een donkere plaats, 'totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart' (2 Petrus 1: 19). Het gebruikte Griekse woord (*foosforos*, lichtdragend, de morgen brengend) staat voor innerlijke verlichting, het moment dat iemand het evangelie écht begrijpt en gaat geloven. De spirituele dageraad breekt aan in zijn of

**Zolang Gij nog onzichtbaar zijt,
een zon diep in de nacht,
roep ik uw nadering reeds uit
omdat ik U verwacht.**

WILLEM BARNARD FRAGMENT UIT LIED 512,
'LIEDBOEK. ZINGEN EN BIDDEN IN HUIS EN
KERK' (KOKBOEKENCENTRUM, 2013).

IONNIS TZEN, 'MAAGD EN KIND' (1660-1682),
BARON TOSITS A MUSEUM VAN METSOVO,
GRIEKENLAND.

haar leven. En in Openbaring 22 zegt Jezus over zichzelf: 'Ik ben de telg van David, zijn nakomeling, de stralende morgenster'. De morgenster verschijnt als eerste licht aan de nachtelijke hemel. Jezus is de heraut van de nieuwe dag, waarop geen avond volgt. Zo zijn de ster van Bethlehem en de morgenster met elkaar verweven. Waar de ster van Bethlehem het fysieke, historische teken is dat aan de hemel Jezus' geboorte aankondigt, is de Morgenster de spirituele titel die de volwassen Jezus later aan zichzelf geeft. Het lichtteken bij zijn geboorte is de aankondiging van het spirituele licht dat Hij voor de mensheid wordt. Hij komt in de donkere momenten van ons bestaan. Zijn licht hebben we nodig om onze sombere gedachten te verlichten, onze wanhoop en onze diepste angsten te verzachten. Zijn licht laat ons delen in zijn overwinning. Hij schenkt ons heil en genezing. En vrede. ■